

ЗАКОН
за правната помощ
(Обн., ДВ, бр. 79 от 04.10.2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г., бр. 30 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 42 от 2009 г., бр. 32 от 27.04.2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.)

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда правната помощ по наказателни, граждански и административни дела пред всички съдебни инстанции.

Чл. 2. Правната помощ по този закон се осъществява от адвокати и се финансира от държавата.

Чл. 3. Целта на закона е да гарантира равен достъп на лицата до правосъдие чрез осигуряване и предоставяне на ефективна правна помощ.

Чл. 4. Средствата за правна помощ се осигуряват от републиканския бюджет.

Чл. 5. Правна помощ се предоставя на физически лица на основанията, посочени в този и в други закони.

Глава втора
ОРГАНИ ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

Чл. 6. (1) Министърът на правосъдието разработва, координира и провежда държавната политика в областта на правната помощ.

(2) Правната помощ се организира от Националното бюро за правна помощ (НБПП) и адвокатските съвети.

(3) Националното бюро за правна помощ е независим държавен орган - юридическо лице, на бюджетна издръжка - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на правосъдието, със седалище в София.

(4) Националното бюро за правна помощ има самостоятелен бюджет, който се съставя, изпълнява, приключва и отчита от него. Приходната и разходната част на бюджета на НБПП се съставят по класификацията на приходите и разходите на държавния бюджет.

Чл. 7. (1) Националното бюро за правна помощ се подпомага от администрация.

(2) Организацията на работата на НБПП, структурата, съставът и функциите на отделните звена в неговата администрация се определят с правилник, който се приема от Министерския съвет.

Чл. 8. Националното бюро за правна помощ:

1. осъществява общо и методическо ръководство на дейността по предоставянето на правна помощ;
2. изготвя проект на бюджет за правна помощ;
3. разпорежда се със средствата по бюджета за правна помощ;
4. организира воденето на Националния регистър за правна помощ;
5. заплаща предоставената правна помощ;

6. осъществява контрол по предоставянето на правна помощ;
7. подготвя законопроекти и други нормативни актове в областта на правната помощ, които се внасят в Министерския съвет от председателя на НБПП;
8. анализира информацията, необходима за правилното планиране и управление на системата за правна помощ;
9. популяризира системата за правна помощ;
10. приема решение за възстановяване на направените разноски в случаите по чл. 27, ал. 3;
11. утвърждава образците по този закон;
12. осъществява международноправното сътрудничество в областта на правната помощ.

Чл. 9. (1) Националното бюро за правна помощ е орган, който разглежда и решава въпросите от своята компетентност на заседания.

(2) Решенията на НБПП се приемат с обикновено мнозинство от общия брой на членовете му.

Чл. 10. (1) Националното бюро за правна помощ се ръководи от председател.

(2) В своята дейност председателят се подпомага от заместник-председател.

Чл. 11. (1) Националното бюро за правна помощ се състои от петима членове - председател, заместник-председател и трима членове.

(2) Председателят и заместник-председателят на НБПП се назначават и освобождават със заповед на министър-председателя въз основа на решение на Министерския съвет. Предложението до Министерския съвет се прави от министъра на правосъдието.

(3) Останалите трима членове на НБПП се избират от Висшия адвокатски съвет.

Чл. 12. Членовете на НБПП се назначават, съответно избират, за срок 3 години. Те могат да бъдат преназначавани или преизбирани за същия срок.

Чл. 13. Член на НБПП може да бъде български гражданин, който:

1. има висше юридическо образование и юридическа правоспособност;
2. има юридически стаж не по-малък от 5 години;
3. не е осъден на лишаване от свобода за умишлени престъпления от общ характер, независимо дали е реабилитиран;
4. (изм., ДВ, бр. 42 от 2009 г.) не заема длъжност или не извършва дейност по чл. 19, ал. 6 от Закона за администрацията.

Чл. 14. (1) Мандатът на член на НБПП се прекратява предсрочно:

1. по негова молба;
2. при грубо или системно нарушение на този закон;
3. когато е осъден с влязла в сила присъда на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер;
4. (нова, ДВ, бр. 42 от 2009 г.) при влизане в сила на акт, с който е установен конфликт на интереси по Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси;
5. (предишна т. 4, ДВ, бр. 42 от 2009 г.) при невъзможност да изпълнява задълженията си за срок по-дълъг от 6 месеца;
6. (предишна т. 5, ДВ, бр. 42 от 2009 г.) при поставяне под запрещение;

7. (предишна т. 6, ДВ, бр. 42 от 2009 г.) при смърт.

(2) В случаите по ал. 1 министър-председателят или председателят на Висшия адвокатски съвет внася предложение за предсрочно прекратяване на мандата.

(3) Министерският съвет или Висшият адвокатски съвет се произнася в едномесечен срок за освобождаването, съответно за определянето на нов член.

(4) Новият член на НБПП довършва мандата на освободения член.

Чл. 15. (1) Председателят и заместник-председателят осъществяват своята дейност по трудово правоотношение и не могат да заемат друга длъжност по трудово или по служебно правоотношение.

(2) Възнагражденията на председателя и на заместник-председателя се определят, както следва:

1. на председателя - три средни месечни заплати на наетите лица по трудово и по служебно правоотношение в общественния сектор съобразно данни на Националния статистически институт;

2. на заместник-председателя - 90 на сто от възнаграждението на председателя по т. 1.

Чл. 16. Членовете на НБПП получават възнаграждение за участие в заседание, равно на 50 на сто от минималната месечна работна заплата за страната.

Чл. 17. Председателят на НБПП:

1. организира и ръководи дейността на НБПП в съответствие с този закон, правилника по чл. 7, ал. 2 и приетите от НБПП решения;

2. отговаря за осъществяването на правомощията на НБПП;

3. представлява НБПП пред трети лица;

4. назначава и освобождава държавните служители и сключва и прекратява трудовите договори със служителите по трудови правоотношения от администрацията на НБПП;

5. внася в Министерския съвет актовете по чл. 8, т. 7;

6. представя годишен доклад пред Министерския съвет, Висшия адвокатски съвет и Висшия съдебен съвет за дейността на НБПП;

7. извършва лично или чрез упълномощени от него лица проверки по изпълнението на този закон;

8. издава заповеди в границите на предоставените му правомощия.

Чл. 18. Адвокатските съвети организират предоставянето на правна помощ в съответния съдебен район, като :

1. изготвят становище по заявленията на адвокатите от колегията за вписване в Националния регистър за правна помощ;

2. изготвят и поддържат списък на дежурните адвокати;

3. съгласно чл. 25, ал. 4 и 5 определят адвокат от колегията, вписан в Националния регистър за правна помощ, за осъществяване на правната помощ, като съобразяват професионалния опит и квалификацията на адвоката с вида, фактичката и правната сложност на случая, други назначения по реда на този закон и степента на неговата ангажираност;

4. осъществяват контрол за предоставянето на правна помощ от адвокатите от колегията;

5. заверяват отчетите на адвокатите, предоставили правна помощ, и изготвят предложение за заплащане на възнаграждение в рамките на определените размери с наредбата по чл. 37.

Чл. 19. За осъществената дейност по администриране на правната помощ адвокатските съвети получават възнаграждение от бюджета на НБПП.

Чл. 20. (1) (Изм., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) Националното бюро за правна помощ взаимодейства с Висшия адвокатски съвет, с адвокатските съвети, с органите на съдебната власт и на Министерството на вътрешните работи и Министерството на отбраната и с Министерството на правосъдието във връзка с предоставянето на правната помощ.

(2) (Изм., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) При осъществяване на правомощията си НБПП може да изисква устна и писмена информация, свързана с предоставянето на правна помощ от адвокатите, от адвокатските колегии, от органите на съдебната власт и на Министерството на вътрешните работи и Министерството на отбраната и от органите за социално подпомагане, които са длъжни да предоставят незабавно и безплатно необходимата информация.

(3) (Изм., ДВ, бр. 105 от 2005 г.) При осъществяване на правомощията си по този закон органът по чл. 25, ал. 1 може да изисква информация от НБПП, адвокатските съвети, органите по приходите, органите на Националния осигурителен институт и социалното подпомагане, дирекциите “Бюро по труда” и други държавни и общински органи, които са длъжни да предоставят исканата информация.

Глава трета **ВИД И ОБХВАТ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ**

Чл. 21. Видовете правна помощ са:

1. консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело;
2. подготовка на документи за завеждане на дело;
3. процесуално представителство;
4. (изм., ДВ, бр. 17 от 2006 г.) представителство при задържане по чл. 63, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи.

Чл. 22. (1) Правна помощ по чл. 21, т. 1 и 2 се предоставя на лицата, които отговарят на условията за получаване на месечни социални помощи по реда на правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, и на лица, настанени в специализирани институции за предоставяне на социални услуги.

(2) Правна помощ по чл. 21, т. 1 и 2 се предоставя и на приемно семейство или на семейство на роднини или близки, при което е настанено дете по реда на Закона за закрила на детето.

(3) Обстоятелствата по ал. 1 и 2 се удостоверяват със заповедта на директора на дирекция “Социално подпомагане”, съответно с решението на съда за настаняване на детето. В случай че лицето не е упражнило правото си за получаване на месечна социална помощ по реда на правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане, то представя пред НБПП удостоверение, издадено от директора на дирекция “Социално подпомагане”, че отговаря на условията за получаване на месечни социални помощи.

Чл. 23. (1) (Доп., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) Системата за правна помощ по чл. 21, т. 3 обхваща случаите, при които по силата на закон задължително се предвижда адвокатска защита, резервен защитник или представителство.

(2) (Изм., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) Системата за правна помощ обхваща и случаите, когато обвиняемият, подсъдимият или страната по наказателно, гражданско или административно дело не разполага със средства за заплащане на адвокат, желае да има такъв и интересите на правосъдието изискват това.

(3) (Изм., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) По наказателни дела преценката, че обвиняемият или подсъдимият няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение, се извършва от органа, който ръководи процесуалните действия, въз основа на установеното имуществено състояние на лицето по конкретното дело.

(4) По граждански и административни дела правна помощ се предоставя в случаите, когато въз основа на представени доказателства от съответните компетентни органи съдът прецени, че страната няма средства за заплащане на адвокатско възнаграждение. Преценката си за това съдът формира, като вземе предвид:

1. доходите на лицето или семейството;
2. имущественото състояние, удостоверено с декларация;
3. семейното положение;
4. здравословното състояние;
5. трудовата заетост;
6. възрастта и
7. други констатирани обстоятелства.

Чл. 24. Правна помощ по чл. 21, т. 1, 2 и 3 не се предоставя:

1. когато предоставянето на правна помощ не е оправдано от гледна точка на ползата, която тя би донесла на лицето, кандидатстващо за правна помощ;
2. когато претенцията е очевидно неоснователна, необоснована или недопустима;
3. (изм., ДВ, бр. 105 от 2005 г.) в случаите на търговски дела и данъчни дела по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Глава четвърта **ДОСТЪП ДО СИСТЕМАТА ЗА ПРАВНА ПОМОЩ**

Чл. 25. (1) В случаите по чл. 21, т. 3 и 4 решението за предоставяне на правна помощ се взема от органа, който ръководи процесуалните действия, по молба на заинтересованото лице или по силата на закона. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира.

(2) (Изм., ДВ, бр. 30 от 2006 г.) В случаите по чл. 21, т. 1 и 2 решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок след представяне на заповедта, съдебното решение или удостоверението по чл. 22, ал. 3. Отказът се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(3) Актът за предоставяне на правна помощ се издава в писмена форма и съдържа:

1. наименование на акта;
2. наименование на органа, който го издава;
3. фактически и правни основания за издаването на акта;
4. лицето, на което се предоставя правна помощ;
5. вида на правната помощ, а в случаите по чл. 21, т. 3 - и делото, по което тя се предоставя;

6. начин на обжалване на акта;

7. дата на издаване, длъжност и подпис на лицето, издало акта.

(4) Актът за предоставяне на правна помощ се изпраща незабавно на съответния адвокатски съвет за определяне на адвокат от Националния регистър за правна помощ.

(5) При възможност адвокатският съвет определя адвокат, посочен от лицето, на което се предоставя правна помощ.

Чл. 26. (1) Адвокатският съвет уведомява органа по чл. 25, ал. 1 или 2 за определения адвокат.

(2) Органът по чл. 25, ал. 1 или 2 назначава определения адвокат за повереник, защитник или особен представител за всички съдебни инстанции, освен ако има възражение за това.

(3) Назначеният адвокат може да преупълномощи друг адвокат от Националния регистър за правна помощ.

(4) В изключителни случаи, когато не може да се осигури квалифицирана адвокатска помощ по съответно дело, адвокатският съвет може да определи адвокат от друг съдебен район със съгласие на адвоката.

(5) Назначеният повереник, защитник или особен представител може да бъде заменен по искане на органа по чл. 25, ал. 1 или 2 по реда, по който е назначен.

Чл. 27. (1) Лицето, на което е предоставена правна помощ, е длъжно да уведоми незабавно органа по чл. 25, ал. 1 или 2 за промени в обстоятелствата, на които се основава предоставянето на помощта.

(2) Органът, взел решението за предоставяне на правна помощ, може да я прекрати от момента на настъпване на промяната. Препис от акта се изпраща незабавно на НБПП.

(3) (Изм., ДВ, бр. 105 от 2005 г.) В случай че лицето не уведоми своевременно за промяната в обстоятелствата по ал. 1, въз основа на решение по чл. 8, т. 10 то възстановява на НБПП направените разноски от момента на промяната. Вземането се събира по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Глава пета **ДЕЖУРНИ АДВОКАТИ**

Чл. 28. (1) (Изм., ДВ, бр. 32 от 2010 г. - в сила от 28.05.2010 г.) В неотложни случаи по дела за мерки за процесуална принуда и разпити пред съдия в досъдебното производство секретарят на адвокатския съвет определя дежурен адвокат, ако обвиняемият сам не си е упълномощил защитник.

(2) (Изм., ДВ, бр. 17 от 2006 г.) Дежурен адвокат се определя по реда на ал. 1 и на задържания в случаите по чл. 63, ал. 1 от Закона за Министерството на вътрешните работи, когато сам не може да упълномощи адвокат.

Чл. 29. (1) За дежурен адвокат се определя адвокат от Националния регистър за правна помощ, който е дал съгласие да бъде включен в списъка на дежурните адвокати.

(2) Съгласието по ал. 1 не може да е за срок по-кратък от един месец и изразява готовността на адвоката да бъде определян за дежурен адвокат по всяко време на денонощието.

(3) Адвокатският съвет поддържа списък на дежурните адвокати.

Чл. 30. (1) Искането за определяне на дежурен адвокат в случаите по чл. 28, ал. 1 се прави от органа, ръководещ процесуалните действия, до адвокатския съвет писмено или по телефона не по-късно от три часа преди определения за съответното производство час.

(2) Органът по чл. 25, ал. 1 незабавно след задържането разяснява на задържания правото на дежурен адвокат и уведомява адвокатския съвет за необходимостта от назначаване на адвокатска защита. Избраният от списъка адвокат веднага пристъпва към изпълнение на задълженията си по правната помощ.

(3) Задълженията по ал. 2 се изпълняват чрез връчване срещу подпис на задържания на копие от формуляр, съдържащ правото му на упълномощен или дежурен адвокат от момента на задържането.

(4) Дежурният адвокат продължава да осъществява правната помощ във всички стадии на процеса.

Глава шеста

НАЦИОНАЛЕН РЕГИСТЪР ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

Чл. 31. Националното бюро за правна помощ води Национален регистър за правна помощ на адвокатите, определени да осъществяват правна помощ по съдебни райони на съответните окръжни съдилища.

Чл. 32. (1) Регистърът е публичен. Той се съставя на хартиен и на електронен носител и се публикува в Интернет.

(2) Националното бюро за правна помощ предоставя на адвокатските съвети информация за вписаните в регистъра по чл. 31 адвокати.

Чл. 33. (1) За вписване в Националния регистър за правна помощ кандидатът подава заявление до НБПП чрез съответния адвокатски съвет.

(2) Заявлението по ал. 1 се попълва по образец, утвърден от НБПП.

(3) Адвокатският съвет изготвя становище по полученото заявление и го изпраща на НБПП.

(4) Вписването на адвоката в Националния регистър за правна помощ се извършва по решение на НБПП.

(5) Националното бюро за правна помощ мотивирано отказва да впише в регистъра или заличава вписан адвокат в случаите на:

1. наложено дисциплинарно наказание;

2. повдигнато обвинение за престъпление от общ характер;

3. констатирано нарушение по този закон или лошо качество на предоставената правна помощ, установено от адвокатския съвет или НБПП.

(6) Заличаването се налага от НБПП за срок една година, а при повторност - за срок три години.

(7) (Изм., ДВ, бр. 30 от 2006 г.) Отказът на НБПП за вписване, както и заличаването на адвокат от Националния регистър за правна помощ подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) Заличаването се обявява в Интернет страницата на НБПП.

Чл. 34. (1) Актуализиране на Националния регистър за правна помощ за следващата календарна година се прави до края на месец септември на предходната календарна година.

(2) В изключителни случаи промени в Националния регистър за правна помощ могат да се правят и в течение на годината по установения ред за вписване.

Чл. 35. (1) Националното бюро за правна помощ може да извършва проверки за предоставената правна помощ по чл. 21. То може да изисква справка от съответния орган, ръководещ производството, за удостоверяване на обема и вида на предоставената правна помощ.

(2) За разглеждане на нарушения, извършени от адвокати, осъществяващи правна помощ, доверителят, подзащитният или органите по чл. 25, ал. 1 могат да сезират НБПП.

(3) Констатациите от проверките могат да са основание за заличаване на адвоката от Националния регистър за правна помощ.

Чл. 36. (1) Адвокатският съвет съставя и поддържа на хартиен и на електронен носител списък на назначените да осъществяват правна помощ адвокати, който се изпраща периодично на НБПП. За всяка промяна в назначението адвокатският съвет уведомява НБПП.

(2) Списъкът се изготвя по образец, утвърден от НБПП, и се публикува в Интернет страницата на НБПП.

Глава седма

ЗАПЛАЩАНЕ НА ПРАВНАТА ПОМОЩ

Чл. 37. (1) Заплащането на правната помощ е съобразно вида и количеството на извършената дейност и се определя в наредба на Министерския съвет по предложение на НБПП.

(2) За недобросъвестно или некомпетентно извършена правна помощ, независимо от други санкции, адвокатът не получава възнаграждение по конкретния случай.

Чл. 38. (1) Видът и количеството на извършената дейност се удостоверяват с писмен отчет на адвоката по образец, утвърден от НБПП.

(2) Адвокатският съвет проверява и заверява отчета на адвоката, предоставил правна помощ, и предлага размер на възнаграждението съобразно вида, количеството и качеството на оказаната правна помощ в рамките на наредбата по чл. 37.

(3) На назначения адвокат се възстановяват и средствата за необходими разходи по защитата за посещение на местата за лишаване от свобода или задържане в друго населено място.

Чл. 39. Заплащането на предоставената правна помощ се извършва от НБПП по банков път въз основа на отчета по чл. 38.

Чл. 40. Адвокатът, който осъществява правна помощ, няма право да получава от доверителя или от подзащитния си възнаграждение и средства за покриване на разходи.

Глава осма

ОСОБЕНОСТИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕТО НА ПРАВНА ПОМОЩ ПРИ МЕЖДУНАРОДНИ СПОРОВЕ

Чл. 41. (1) Разпоредбите на тази глава се прилагат при предоставяне на правна помощ по международни спорове по граждански и търговски дела пред всички съдебни инстанции. Те не се отнасят за наказателни и административни дела.

(2) Международен спор по смисъла на ал. 1 е спор, при който страната, кандидатстваща за правна помощ, е гражданин на държава - членка на Европейския съюз, или лице, законно пребиваващо в държава - членка на Европейския съюз, и спорът се решава от компетентен орган в друга държава - членка на Европейския съюз.

(3) Разпоредбите на този закон се прилагат при предоставяне на правна помощ при международни спорове, доколкото няма особени разпоредби в тази глава.

Чл. 42. (1) На гражданите на Европейския съюз или на законно пребиваващите лица в държава - членка на Европейския съюз, се предоставя правна помощ, ако имотното им състояние не превишава социалното равнище, установено в чл. 22, ал. 1.

(2) Когато имотното състояние на лицата по ал. 1 превишава социалното равнище, установено в чл. 22, ал. 1, но те нямат възможност да заплатят разноските по делото, НБПП преценява дали кандидатът може да ги заплати. При преценката се вземат предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 4, както и разликата в необходимите минимални средства за живот в държавата членка и в България.

Чл. 43. (1) Органът на Република България, който приема молби за правна помощ при международни спорове от компетентните органи на държави - членки на Европейския съюз, е Министерството на правосъдието.

(2) Органът на Република България, който изпраща молби за предоставяне на правна помощ при международни спорове до компетентните органи на държави - членки на Европейския съюз, е Министерството на правосъдието.

Чл. 44. (1) Кандидатът има право да подаде молба за предоставяне на правна помощ или до компетентния орган на държавата - членка на Европейския съюз, в която той пребивава постоянно или обичайно, или пряко до Министерството на правосъдието на Република България, в случай че делото предстои да се гледа от съдебна инстанция в Република България или в случай че съдебното решение трябва да се изпълни в Република България.

(2) Молбата за предоставяне на правна помощ и документите, доказващи, че лицето отговаря на изискванията за предоставяне на правна помощ, подадени до Министерството на правосъдието, се превеждат на български език или на друг официален език на институциите на Европейската общност, който Република България е посочила като приемлив пред Европейската комисия. Не е необходимо документите да са легализирани.

(3) При получаване на молба за предоставяне на правна помощ от компетентен орган на друга държава - членка на Европейския съюз, Министерството на правосъдието на Република България извършва проверка относно комплектуването и превода на документите. Ако документите отговарят на тези изисквания, молбата незабавно се изпраща на НБПП за вземане на решение.

(4) В случай че молбата не отговаря на изискванията на този член, тя се връща на компетентния изпращащ орган на чуждата държава - членка на Европейския съюз, за отстраняване на констатираните нередовности.

(5) Националното бюро за правна помощ изпраща решението си по молбата за предоставяне на правна помощ на Министерството на правосъдието, което го препраща на компетентния орган на другата държава - членка на Европейския съюз, за връчване на кандидата.

(6) (Изм., ДВ, бр. 30 от 2006 г.) Отказът на НБПП за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 45. (1) В случай че делото се гледа пред съда на друга държава - членка на Европейския съюз, или съдебното решение трябва да се изпълни в друга държава - членка на Европейския съюз, кандидатът - български гражданин, който живее на територията на Република България, чужд гражданин или лице без гражданство, на което е разрешено дългосрочно пребиваване в Република България, или лице с предоставен статут на бежанец или с предоставено право на убежище на територията на Република България може да подаде молбата си заедно с документите, доказващи, че отговаря на изискванията за предоставяне на правна помощ, пряко до компетентния орган на съответната държава - членка на Европейския съюз, или чрез Министерството на правосъдието на Република България.

(2) Документите по ал. 1 се превеждат на официалния език или на един от официалните езици на другата държава - членка на Европейския съюз, или на друг официален език на институциите на Европейската общност, която държавата е посочила като приемлив пред Европейската комисия.

(3) Министерството на правосъдието на Република България има право да откаже да предаде молбата, в случай че тя не отговаря на изискванията на тази глава. В този случай Министерството на правосъдието на Република България уведомява кандидата за мотивите за отказа.

(4) Министерството на правосъдието на Република България информира кандидата за документите, които са необходими, за да бъде приета молбата за правна помощ в другата държава - членка на Европейския съюз, и осигурява превод на молбата и на документите, доказващи, че лицето отговаря на изискванията за предоставяне на правна помощ.

(5) Министерството на правосъдието на Република България е задължено да предаде молбата заедно с документите към нея на компетентния орган на другата държава - членка на Европейския съюз, в срок 15 дни от деня на превода на молбата и на документите.

(6) В случай че компетентният орган на другата държава - членка на Европейския съюз, не уважи молбата за правна помощ, кандидатът възстановява на Министерството на правосъдието на Република България направените разноски за превод на молбата и на документите.

Чл. 46. Молбите по чл. 44 и 45 се подават на стандартни формуляри, приети от Европейската комисия.

Чл. 47. Министерството на правосъдието на Република България изпраща на Европейската комисия следната информация:

1. наименованията и адресите на компетентния получаващ и предаващ орган;
2. начините за получаване на молбите;
3. езиците, които може да се ползват за попълване на молбите.

Чл. 48. Кандидатът, който е получил правна помощ в друга държава - членка на Европейския съюз, където е било гледано делото, има право на правна помощ по този закон, в случай че от Република България бъде поискано да признае или да допусне изпълнение на съдебното решение, постановено по съответното дело.

Чл. 49. (1) Правната помощ за лицата по чл. 42 обхваща и следните разноски, пряко свързани с международния характер на спора:

1. за устен превод;
2. за писмен превод на документи, изисквани от съда или от друг компетентен орган;
3. пътните разноски в случаите, когато задължително се изисква физическото присъствие на свидетели в съдебното заседание.

(2) Правната помощ за лицата по чл. 45, ал. 1 обхваща следните разноски:

1. за правна помощ по чл. 21, т. 1, която е предоставена в Република България до времето, когато молбата за правна помощ е получена в друга държава - членка на Европейския съюз, където се гледа делото или където трябва да бъде изпълнено съдебното решение;
2. за писмен превод на молбата за правна помощ и на документите, доказващи, че лицето отговаря на изискванията за предоставяне на правна помощ.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. “Системно нарушение” по смисъла на този закон е извършването на три или повече нарушения.

§ 2. Правната помощ по граждански дела включва и правна помощ по последващо изпълнително производство, което е започнато в срок една година от влизането в сила на съдебното решение, ако няма промяна в обстоятелствата, които са били налице по време на разглеждането на молбата за правна помощ.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. Висящите дела, по които е назначен служебен защитник или особен представител, се разглеждат при досегашните условия и ред.

§ 4. Министерският съвет осигурява необходимото имущество и финансови ресурси за започване работата на НБПП.

§ 5. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 12 от 1952 г.; изм., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм., бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 105 и 113 от 2002 г., бр. 58 и 84 от 2003 г. и бр. 28 и 36 от 2004 г.; доп., бр. 38 от 2005 г.; изм., бр. 42 и 43 от 2005 г.) в чл. 64 се създава ал. 6:

“(6) Ако претенцията на лицето, което е получило правна помощ, бъде уважена, следващите се такси и платени разноски се присъждат в полза на Националното бюро за правна помощ съразмерно с уважената част от иска. В случаите на осъдително решение лицето, получило правна помощ, дължи разноски съразмерно с отхвърлената част от иска.”

§ 6. В Закона за адвокатурата (обн., ДВ, бр. 55 от 2004 г.; изм., бр. 43 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. Член 44 се изменя така:

“Чл. 44. (1) Адвокат, който е вписан в Националния регистър за правна помощ, е длъжен да осъществява правна помощ по реда на Закона за правната помощ, когато е определен за това.

(2) Адвокатът е длъжен да води възложеното дело, по което осъществява правна помощ по реда на Закона за правната помощ, със същата грижа, както ако е бил упълномощен от клиента.”

2. В чл. 89 т. 15 се изменя така:

“15. участва в организирането на правната помощ по реда на Закона за правната помощ;”.

3. В чл. 132, т. 6 думите “служебна защита или особено представителство” се заменят с “правна помощ”.

§ 7. В Данъчния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 103 от 1999 г.; бр. 29 от 2000 г. - Решение № 2 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 63 от 2000 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 и 112 от 2002 г., бр. 42, 112 и 114 от 2003 г., бр. 36, 38, 53 и 89 от 2004 г., бр. 19, 39 и 43 от 2005 г.) в чл. 13, ал. 2 се създава т. 5:

“5. за разноските за правна помощ по Закона за правната помощ, направени след отпадане на основанието за предоставянето ѝ.”

§ 8. Законът влиза в сила от 1 януари 2006 г. с изключение на глава осма, която влиза в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз.

§ 9. Изпълнението на закона се възлага на Националното бюро за правна помощ.

Законът е приет от XL Народно събрание на 21 септември 2005 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.